

İlâhiyyat Kültür Telifleri Neşriyatından :

SAYI — III

TÜRK
ve
DEMOKRASİ

Yazan :
ÖMER FEVZİ MARDİN

Yayan :
İlâhiyyat Kültür Telifleri
Basım ve Yayım Kurumu

Acun Basımevi
İSTANBUL
1950

İlahiyat Kùltür Telifleri Neşriyatından :

SAYI – III

TÜRK
ve
DEMOKRASİ

Yazan :
ÖMER FEVZİ MARDİN

Yayan :
İlahiyat Kùltür Telifleri
Basım ve Yayın Kurulu

Acun Basımevi
İSTANBUL
1 9 5 0

TÜRK

ve

DEMOKRASİ

Türkler nedir ? nasıldır ? diye düşünmeden evvel bir Türk, tek bir Türk nedir ? nasıldır ? diye düşünelim ve her insana düşündürelim ki çehremiz, yüreğimiz, fikrimiz, cevherimiz, ve onun üzerinde asırlarca işleyen, ana kültürümüz, iç terbiyemiz meydana çıksın.

Türk; evvelâ bir (Er) dir. Çocuklarımıza ad koyarken (Er) kelimesi, yani (Erlik) sıfatı içimizi çeken bir cazibe ile hemen aklımıza gelir. Kararı verir ve (Er ol) deriz.

(Erlik) dileği ile Allahdan, ve bu ismin mütemadî telkini altında çocuktan istediğimiz nedir? bir tek kelime ile (Merdlik!) Merdlik; Türk kültüründe öyle geniş bir ma'nâdır ki, onu ancak (Erlik) vasfı doldurabilir ve (Erliği) de ancak (Merdlik) doyurabilir. (Merd) deyince ben aklıma hemen gelenleri şuraya sıralayayım, gelmeyenleri de siz ilâve buyurun.

Merd; deyince hemen arkasından (Cömerd) kelimesi bitişir. Cömerd; deyince de: şu ma'nâlar göz önüne kendiliğinden gelip dikilir:

- 1) Muhtac'a yardımlarda her yüzden cömertlik.
- 2) Yoksula, kusurluya, borçluya her alacağını bağışlamak.

Merdlik; o adamın vasfı ve merd o adamdır ki :

- 1) Verdiği sözü tutar.
- 2) Vadinden dönmez.

3) İçtimaî insanlık gayretinde hiç bir fedakârlıktan kaçınmaz.

4) Kendi aleyhinde bile olsa doğruyu söylemekden çekinmez.

5) Doğruluğa, eyiliğe sadakatden ayrılmaz.

6) Allah ve halk hakkını hiç bir menfaate değişmez.

7) Hakka hürmet, hakkı korumak; onun başda gelen en Mukaddes hali olur.

8) Zelil yaşamağa şerefle ölmeği tercih eder. [Kurankerimin tarifi veçhile] zillet tozu yüzünü kaplamaz.

9) Alını ak, yüz pak yaşamak onun hayatta çalışma şartı olur.

10 — Ne zulm eder ne zalime yardım eder.

11 — Her işinde temiz, açık hareket eder.

12 — Tam bir sadakatle hayatta Allaha kulluk eder.

İşte Erlik; bu kadar geniş ma'nâda bir merdlikdir.

Netekim atalarımız; (Er) kelimesine bir (Meydan) ilâvesi ile hayat mücadelesi sahasını suretiumumiyede (Erlik meydanı !) diye vasıflandırmışlar ve bu meydanda geçen bütün bir ömrü (Erlik imtihanı) addetmişlerdir.

Mütecevizlere karşı Vatanın ve hak ve hürriyetin müdafaası zaruretiyle kabul edilen harblere de kısaca ve bir imtihan yeri olmak manasında (Er meydanı) demişlerdir ve aynı fikirle tasavvuf ehlide; insanın nefesine karşı mücadelesinin, yani hayata fazileti hükümler kılmak, nefsin fena isteklerine karşı koymak işinin cereyan ettiği hayat sahasına da (Er meydanı) diye isimlemişler ve bu yolda geçen mücadele hayatına (Erlik) demişlerdir. Demek ki Erlik; yalnız askere mahsus bir şeref ünvanı değil, şerefli her hayat ve mücadelenin unvanıdır.

Demokrasi

Demokrasi ki; bir milletin kendi kendini idaresi demektir. Her ferd kendi başına er, erlikte olgun ve yetişkin olmalı ki millet hakikaten demokrasiyi yani millî hükümrânlığını kendi idaresinde tahakkuk ettirsin. Kendi; yurdunun efendisi olsun, bütün işler; kendi iradesiyle tertiplenmiş ve her temiz ferdin menfaatine uygun bir mahiyet almış olsun.

Binaenaleyh,

Şimdi bu ferd esasında ehemmiyetle duralım. o esas ki; her ferde bütün ömür, ve her millete ebediyen lâzımdır. Ve cemiyet; bu esasa tamamiyle dayanmadıkca ve ferd hakkı tamamiyle anlaşılmadıkca, cemiyetlerin demokraside yükselmesine ve feyzini yaymasına ve her ferdi ve etrafını tam bir insan gibi bahtiyar etmesine imkân yoktur.

Ferd = [Tek Türk]

Bilindiği gibi :

Ferd; cemiyetin temelidir. Ferdin de temeli; ahlâkîdir. Ahlâkı sağlam ferdlere dayanan cemiyet; yükselir.

Cemiyetde asıl olan fertdir. Cemiyetin güzelliği ve olgunluğu; ferdlерinin güzelliği ve olgunluğu demektir.

Zira; Cemiyetleri ferdlер vücade getirir, ve ferdlер idare eder. Bu idare edenler; cemiyet ferdlерine, ve cemiyet ferdlерi; idare edenlere lâyıık ve hepsi aynı haklara malik, hepsi aynı fikirde, aynı hisde ve müte-kabil mes'uliyetleri haiz olmak gerekdir.

İdare edenler; ne payede olurlarsa olsunlar, cemiyetin; kendi hizmetine seçtiği ücretli kimselerdir. Ve salâhiyetleri derecesinde mes'uliyet deruhde ederler. Böylece halkın iradesine her zaman mutî, ve tavır ve

hareketleri ona uygun bulunmak gerektir. Ferd; cemiyete tahakküme kalkarsa, çobanlık taslarsa, cemiyet; dilsiz, iradesiz bir sürü mahiyetine düşer. Bu halde fert de, cemiyet de ziyan olmuş demektir. Peygamber efendimiz : «Hepiniz çobansınız [tek tek] sürüden mes'ulsunuz. » buyurur. İşte demokrasinin temeli budur. Yine Peygamber efendimiz: « Bir kavmin efendisi onun hizmetkâridir. » buyurmuştur. Ve Nebî İsa Aleyhisselâm : «Ben hüküm etmeğe değil, hizmet etmeğe geldim. » buyurmuştur.

İmdi :

Halka hizmet; ayıb değil şereftir. Hemde mukaddes bir mahiyettedir. Zira halka hizmet; Allaha hizmettir. Ve Allaha hizmet; halka hizmetle mümkündür.

İki mukaddes hak vardır: 1) Allah hakkı 2) ferd hakkı.

Ferd hukukunun vekili, kefilisi; Allah'tır.

İmdi :

Allah hakkına riayetsizlik ne ise ferd hukukuna riayetsizlik o ehemmiyettedir. Çünkü ferd hukukunun te'minini Allah ; kendi üzerine almıştır.

Her iki hak da Allahda birleşmektedir. O türlü ki halk hukuku çok dikkate lâyık bir mahiyet almaktadır. Zira Allah kendi hakkına hürmetsizlik eden bir kulu af etse bile kul hakkını yemiş, kul hakkına tecavüz veya riayetsizlik etmiş bir insanın afvi davacı kula raci'dir.

Onun için :

Ferdin terbiyesi; asıl ve esasda bu iki hakka dayanır ve bu iki esasda yükselib birleşir. Ve ahlâk denilen güzel vasıflar; bu esaslarda temellenir ve etrafına emniyet ve muhabbet telkin edecek hale gelir, ferdler

ferdlere, milletler milletlere bu iki esas hakka riayetleri nisbetinde emniyet telkin ederler.

Bu sebebledir ki :

Ferd terbiyesinde gaye; iyi terbiye görmüş ferdlerden vücud bulmuş, seviyesi yüksek bir cemiyet kurmaktır. Zira olgun ferdler; olgun cemiyetler kurar ve olgun cemiyetler; devam üzere olgun ferdler yetiştirir.

Seviyesi yüksek cemiyetler kurmaktan maksad da; seviyesi yüksek bir Milletler arası birlik kurmaktır. Bunun da gayesi; dünyaya insanlığı, fazileti, medeniyeti hakim kılmaktır. Ferdlerin, zümrelerin, milletlerin tahakkümüne, haksızlığına yer ve meydan bırakmamaktır; Din; bu gayeye yolu açan ve nizamlayan bir vasıttır. Ferdden itibaren bütün milletler; bu gayeye hareketi kolaylaştırmak için zümre zümre bölünmüşlerdir. askerlikde ayrı ayrı yürümek fakat ayarlı zamanda hedefde birleşmek bir (sevkül'ceyş) kaidesi olduğu gibi Din taaddüdünün dünya hayatında ümmetlere verdiği ibtidaî nizam da budur. Allah yolunda ümmet ümmet yürümek ve nihayet Allahın müradında birleşmektir. Kuranikerimdeki şu âyetikerime bu hakikatın vazıh bir müeyyidesidir :

(5 — Maide — 51(48)) : « Ey, insanlar sizden her biriniz için bir şariat ve meslek-i mahsus kıldık. Eğer Allah mürad etse sizi bir tek millet kılardı. Lâkin sizi imtihan için mühtelif ümmetler kıldı. Hayırlarda yarış ediniz, cümlenizin mercii Allahutaalâdır. »

Fakat ne yazık ki binlerce senedir yer yüzü bu iki hakka riayetsizlik yüzünden ıstırap çekmiştir. Bu iki hakka riayeti kendi şahsî saltanatlarına mugayir bulanlar bu haklara karşı pervasız hareket etmişlerdir. Şahsî saltanatlarını muhafaza için her cinayeti her şakaveti irtikâb etmişlerdir. İki mukaddes hak yerine saltanatlarına bağlılığı,

her emirlerine itaatı istemişler ve halkı her şeyden habersiz, bilgisiz ve mütemadi cebir ve tazyik altında ne isteyeceğini ne diyeceğini bilmez şaşkın, ezgin sersem hale getirmişlerdir. Ve bu maksadla daima başka zümrelerden, başka milletlerden ayırıcı ve onlara gayrılık, nefret ve husumet duyurtucu usuller takip etmişlerdir. Hak ve hakikatı istedikleri gibi değiştirmişler. Hakkı batıl yerine ve batılı hak yerine koymuşlardır.

İşte :

Taşdıkları ruh itibariyle Allahın ruhunda birleşik, ve taşdıkları uzviyyet veya kan itibariyle vücudleri Ademde birleşen zavallı insanlar ; zorbalarda elinde binlerce senedir bu türlü hakaretler, zulümler, işkenceler görmüşler, insanlık hak ve haysiyetinden, vekâr ve şerefinden, haz ve saadetinden mahrum, böyle kötü günler geçirmişler, böyle sefaletler, perişanlıklar çekmişlerdir.

İki cihan harbi felâketinden sonra bu şahsî tahakkümlerin maskesi düşmüş, milyonlarca insanların şahsî ihtiraslara kurban gitmesi ve bütün dünyanın bir harabeye dönmesi; her kesin gözünü açmış ve düşünenlere facianın sebebini göstermiştir.

Dünyanın kurtuluşu için tek çare; bu güne kadar devam eden halkı aldatma siyasetinden halkın kurtulması, halkın şahsî saltanatları bertaraf ederek kendi saltanat ve hakimiyetini tesis etmesidir. İşte buna demokrasi diyorlar. Ve bu yazıyı yazdığım 31 Mayıs-1950 tarihinde bu idare tarzı bütün güzelliği ile Türkiyede vardı. (14 - Mayıs - 1950) de Türk milleti; [Cihanın dikkatini çeken] bir nisbette, yüzde doksan bir çoğunlukla Millet vekili seçimine iştirak etti. Seçim en medenî şartlar içinde cereyan etti. Ve muhalefet; seçimi

kazandı. Bu güzel şartlar içinde seçim meydanı açanları, ve öyle güzel bir tarz ve netice ile seçime iştirak edenleri; tarih övecektir.

Bu imtihanda iktidardakiler de, muhalifler de [Millet nam ve hesabına] kazanmışlardır. Zira millete bir zafer, güzel bir usul kazandırmışlardır. İktidardakiler; fırka namına seçimi kaybetmiş olsalar bile, millet namına; en büyük şerefi kazanmışlardır. Zira her firkada gaye; millete hizmettir. Aksi halde milletin değil fırkannın hükümranlığı saltanat sürer. İmdi, bütün ferdlerimiz, firkalarımız ile milletce ne kadar iftihar etsek yeridir. iktidardakiler; milletin tecelli eden hür irâdesine tam bir hürmetle hizmet nöbetini muhaliflere devrettiler, muhalifler de en güzel tarzda bu hizmeti devraldılar.

Bu suretle her iki taraf da millet önünde en güzel örnek hareketleri gösterdiler. Ve millet, onların şahıslarında güzel bir olgunluk imtihanı geçirdi. Ve en güzel bir hayata liyakat hakkını kazandı. Allaha sonsuz şükürler olsun, ferd ferd milletin bütün uzuvlarına netice mübarek olsun. Hayırlı olsun. Ömürlü olsun, ebedî olsun. Amin

Bu netice; yalnız milletce hali kurtarıp temin etmedi. İstikbalide kurtardı. Zira, neticeye zorsuz, husûmetsiz varıldı. En medenî, en insanî yüksek bir terbiye içinde erildi, gelecek nesillere örnek, miras bu bir abide olarak yükseldi.

Ve bu abide de milletin hükümranlığı ile beraber muhterem şahsiyeti; ne güzel yükseldi. Yüksek ruhu, kibar halı, en ince, en medenî kabiliyetleri bir anda ne güzel tecelli etti. Öyle ki : Bu gün yurdda yalnız milletin hükümrân olduğunu duyuyoruz. Bu duygu her derdi unutturuyor. Her kes, her şeyden evvel ezeli ihtiyacın bu güzel netice olduğunu biliyor.

Vakıa :

Bütün bir tek parti devresinde maddî manevî istîrablar çektik, türlü hevesler, türlü tecrübelerle zedelendik. İniltilerimiz; üstümüzü kaplayan alkış sesleri altında senelerce boğuldu. Fakat demek ki o olmaya idi bu olmayacakmış, bu olmak için o olmuş, ve o; bu neticeyi doğurmuş!

Bu gün tam manasiyle hür birer insan olmakla kalmadık. Neden ıstırap çektiğimizi bilen, düşünen, ve mukaddes haklarımızı arayan, benimseyen ve onu korumağa azmeden insanlarda olduk. Bu gün ne istediğini bilen bir milletiz. Gafletin acısını tadmış uyanıklığın saadetine ermişiz. Fenalığın ne kadar fena, iyiliğin ne kadar iyi olduğunu tecrübe etmişiz. Şimdi bütün varlığımızla imanımıza, vicdanımıza birliğimize sarılmışız. Yol açık önümüzde. güzelliğe, eyiliğe giden bu yolda güzel örnekler birer ibret levhası gözümüzde. Allah koruyucumuz olsun. El ele, yürek yüreğe, baş başa bütün bir tek vücûd olarak medenî yolumuzda yürüyelim, İlâhiler söyleyerek yürüyelim.

Yurdumuzda 14 Mayıs 950 inkişafını hayranlıkla seyreden bütün cihanın hür milletleri saffında dünyaya hizmet için biz de yarışa hep koşalım.

Artık milletçe anılalım, milletçe tanınalım. Şahısların şöhretlerini millete mâl edelim. Milletın şahsiyetini, kıymet ve haysiyetini her fâninin varlığı üstünde turalım.

Bu millet; kahramanlığını; yalnız kanı bahasına yurd müdafaasında değil, fikri ve iyi yüreği, yüksek cevheri bahasına iç siyasetinde de, insanca haklarını aramakta ve korumakta da göstermiştir.

İmdi Türk; yalnız iyi askerlik değil iyi bir insandır. Zaten harpteki bütün fedakârlığı; insanlık hak ve haysiyetine gösterdiği [hayatından fazla] bağlılığındadır.

Bir insanın kendine hayrı olmalı ki başkalarına hayrı olabilsin. Bir millet ne istediğini bilmeli ve el birliğiyle iradesini tahakkuk ettirmeli ki başka milletlere de faydası en yüksek bir derecede olsun.

Bu millet iyiliği sever. Her fedakârlığa iyilik için katlanır. Elverir ki onun işini görenler; bir takım zahiri ünvan ve payelerle lâfızda ayrılırken his'de fikirde, yürekde de ayrılmasın. Halkın her halini yüreğinde duyusun, herkes gibi düşünsün. Halkcılığını her hal ve hareketinde gösterebilirsin. Halka kendini bütün manâsiyle benimsetsen. Bu halde halk ondan hiç bir hürmeti, hiç bir fedakârlığı esirgemez. Onun gösterdiği yolda, Hak ve Hakikat yolunda her şeyini canına kadar verir ve verdiklerini verirken helâl eder.

Hükûmetin her kademedeki memurlarının halkımıza gösterecekleri iyi muamele ve şefkat ; halk ile ona hizmet edenlerin samimiyeti esasında başlıca bağı teşkil eder. Halkın devletle teması bunlardır. Halk onları ; hükûmetin eli ve dili bilir. O dilden işideceği samimî sözler, o elden göreceği yardım ve iyiliktir ki halkı minnetle bağlar ve kazandırır. Bütün işin sırrı; bu kazançtır. Halk lâyıf olduğu idareyi ve idare; lâyıf olduğu halkı ancak böyle bulmuş olur. Birlik; içte de dışta da, hisde de fikirde de niyette de işde de ancak böyle tahakkuk etmiş olur.

İlâhiyyat Kültür Telifleri Basım ve Yayım
Kurumunun basılan ve basılmakta olan
risale ve kitapları

Fiyatı
Kurus

- 10 — Kurumun Beyanname ve Nizamnamesi
... — 1 inci kitap (Köylü kardeş) basılmakta
15 — 2 nci risale (Köylü kardeşe)
15 — 3 üncü risale (Türk ve Demokrasi)
... — 4 üncü kitap : (Tasnifli ve fihristli) Kur'anı
Kerimin türkçesi (basılmak üzere)
... — 5 inci kitap (Varidat - 1 - Süleyman) şerhi
basılmakta.

İlâhiyyat Kültür Te'lifleri Basım ve Yayım
Kurumu neşriyatının tevzi ve perakende
satış yerleri

Toptan tevzi yeri

Yeni posttahane arkası — Aşir efendi caddesi —
İmar Hanı 3 üncü kat No. 23 Kurumun idare
merkezi. Telefon 26948

Perakende tevzi yeri

İstanbulda

Ankara Caddesi — No 62

1 — İbrahim Hilmi Kitabevi

Galatada

2 — Kitap ve gazete bayi: Ali Akbaba Karaköy
meydanı Galici Han altı No. 34